

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 193/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a Jany Laššákovvej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **Slovak Telekom, a. s.**, Bajkalská 28, Bratislava, IČO 35 763 469, zastúpenej advokátkou Mgr. Veronikou Navrátilovou, Osuského 7, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 18 CoE 157/2019 z 28. februára 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeného v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva nasledovný stav veci: Na základe návrhu na vykonanie exekúcie oprávneného T-Mobile Slovensko, a. s., Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO [REDACTED] (ďalej aj „oprávnený“), proti povinnej [REDACTED], [REDACTED], spísaného do zápisnice na exekútorskom úrade 23. augusta 2006, sa začalo exekučné konanie č. EX 10029/2006 o vymoženie 594,61 eur s príslušenstvom, na vykonanie ktorého bola poverená súdna exekútorka JUDr. Ing. Zuzana Dobrodenková.

3. Dňa 1. júla 2010 sa univerzálnym právnym nástupcom oprávneného T-Mobile Slovensko, a. s., Vajnorská 100/A, Bratislava, [REDACTED], zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu

Bratislava, oddiel: Sa, vložka č.: 1238/B, stal sťažovateľ, a to na základe Notárskej zápisnice N 185/2010, Nz 21791/2010 zo 17. júna 2010 osvedčujúcej priebeh mimoriadneho valného zhromaždenia, na ktorom sa rozhodlo o zlúčení so spoločnosťou T-Mobile Slovensko, a. s., zrušenou bez likvidácie a na základe zmluvy o zlúčení vo forme notárskej zápisnice N 187/2010, Nz 21818/2010 zo 17. júna 2010 prebral sťažovateľ ako univerzálny právny nástupca celé imanie, všetky práva, povinnosti, záväzky a pohľadávky zaniknutej spoločnosti T-Mobile Slovensko, a. s., Vajnorská 100/A, Bratislava, [REDACTED].

4. Okresný súd Pezinok (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 15 Er 14622/2008 z 10. decembra 2018 vyhlásil predmetnú exekúciu za neprípustnú a túto zastavil z dôvodu, že oprávnený si nesplnil oznamovaciu povinnosť v zmysle § 37 ods. 3 druhej a tretej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“), a ani súdny exekútor v rozhodnom čase nepodal návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na strane oprávneného, tak ako mu to ukladá § 37 ods. 3 štvrtá veta Exekučného poriadku. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie o zastavení exekúcie sťažovateľovi ani nedoručoval, a tento sa o zastavení exekúcie dozvedel sprostredkovane cestou súdneho exekútora.

5. Proti predmetnému rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že odvolanie odmietol ako podané neoprávnenou osobou podľa § 386 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého si sťažovateľ ako oprávnený v exekučnom konaní nesplnil povinnosť, ktorú ukladá § 37 ods. 3 druhá a tretia veta Exekučného poriadku, keď písomne neoznámil a nepreukázal zmenu účastníka konania, a zároveň súdny exekútor v rozhodnom čase nepredložil súdu návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na strane oprávneného. Súd prvej inštancie vyhlásil predmetnú exekúciu za neprípustnú a túto zastavil podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku z dôvodu, že oprávnený ako právnická osoba zanikol výmazom z obchodného registra 1. júla 2010, čím stratil procesnú spôsobilosť byť účastníkom konania. Odvolací súd tak vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že sťažovateľ nie je legitimovaným účastníkom konania, a preto odvolanie odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ vidí porušenie práva na súdnu ochranu v tom, že odvolací súd odmietol konať so sťažovateľom ako s účastníkom konania. Odvolací súd a rovnako tak aj súd prvej inštancie mal na procesné nástupníctvo sťažovateľa v exekučnom konaní prihliadnuť z úradnej povinnosti a bez vydania rozhodnutia s ním konať ako s účastníkom exekučného konania.

7. Nesprávna aplikácia a interpretácia § 38 Exekučného poriadku (sťažovateľ mal zrejme na mysli § 37 Exekučného poriadku, pozn.) mala za následok, že krajský súd vyhodnotil odvolanie podané sťažovateľom ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, a z tohto dôvodu ho odmietol, čím odňal sťažovateľovi jeho právo na súdnu ochranu.

8. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 413/2018 z 28. novembra 2018, v ktorom sa mal ústavný súd vysporiadať s otázkou prechodu práv a povinností z exekučného titulu po začatí exekučného konania univerzálnou sukcesiou a v ktorom dospel k záveru, že na univerzálnu sukcesiu, pri ktorej sa po zákonom zrušení právnickej osoby bez likvidácie priamo zákonom ustanovuje (univerzálny) právny nástupca, nedopadá postup upravený v § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku (v znení do 31. marca 2017).

9. Sťažovateľ ďalej poukázal na právny názor ústavného súdu vyslovený v danej veci, podľa ktorého má kľúčový význam fakt, že pri univerzálnnej sukcesii dochádza k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu, a nie je nevyhnutné, aby bol takýto právny stav samoučelne deklarovaný individuálnym aktom aplikácie práva (súdnym rozhodnutím), pretože tu nedochádza k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu ako pri singularnej sukcesii alebo ako to bolo pri zámene účastníka konania, a preto už niet o čom rozhodovať.

10. Napriek tomu, že sťažovateľ v podanom odvolaní reagoval na nesprávny právny záver okresného súdu, okrem iného poukázal na argumentáciu a názor ústavného súdu vyjadrený v uznesení č. k. I. ÚS 413/2018 z 28. novembra 2018, krajský súd sa vôbec nevysporiadal s podstatnými a rozhodujúcimi argumentmi sťažovateľa obsiahnutými v podanom odvolaní.

11. Ďalej sťažovateľ vyjadril názor, že ak by aj bolo bývalo došlo k porušeniu povinnosti v zmysle § 37 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku, t. j. bezodkladne oznámiť prechod práva oprávneného súdnemu exekútorovi, a následne bezodkladne podať návrh na súd na pripustenie zmeny účastníka konania, avšak dodatočne (napr. pri skúmaní podmienok v priebehu konania) dôjde k preukázaniu tejto zmeny, nie je daný dôvod na zastavenie exekúcie v zmysle § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. V tejto súvislosti poukázal na komentované znenie § 37 Exekučného poriadku, podľa ktorého, *«ak by súdny exekútor bezodkladne neoznámil súdu skutočnosti, na základe ktorých došlo k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností účastníka konania (bez ohľadu na to, či mu takáto zmena bola oznámená účastníkom, alebo sa o tejto skutočnosti dozvedel zo svojej činnosti iným spôsobom ako od účastníka konania), „prichádza do úvahy jeho disciplinárne previnenie pre prietahy v konaní, nie následok spočívajúci v strate práva účastníka rozhodnúť o prevode alebo prechode práva či povinnosti. Opačný záver by bol absurdný, keďže by sa priečil povahe exekučného konania, ktorá má rovnako slúžiť na ochranu práv účastníkov konania“.*

V prípade, že právne nástupníctvo vyplýva priamo zo zákona alebo z obchodného registra, je postačujúce, ak na ne účastník konania (resp. súdny exekútor) len odkáže.» (Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, str. 128).

12. V dotknutom exekučnom konaní sa súdny exekútor z vlastnej činnosti dozvedel o prechode práva oprávneného, a bol si vedomý skutočnosti, že univerzálnym právnym nástupcom oprávneného T-Mobile Slovensko, a. s., sa stal sťažovateľ, o čom svedčí označenie oprávneného vo vydaných exekučných príkazoch, v ktorých súdny exekútor označil oprávneného ako *„T-Mobile Slovensko, a.s., Vajnorská 100/A, [číslo], pred zmenou obch. mena EuroTel Bratislava, a.s., Vajnorská 100/A, Bratislava, po zlúčení Slovak Telekom, a.s., Karadžičova 10, Bratislava“.* Ak by teda súdny exekútor bol býval povinný podať návrh súdu na pripustenie zmeny účastníka na strane oprávneného, o ktorej sa dozvedel zo svojej úradnej činnosti, nesplnenie tejto povinnosti by nemohlo byť na ujmu sťažovateľa ako oprávneného účastníka konania.

13. Napriek uvedenému je sťažovateľ toho názoru, že v zmysle uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 413/2018 z 28. novembra 2018 mali sudy konať so sťažovateľom ex lege. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie uviedol, že *ak sa krajský súd nestotožnil s názorom ústavného súdu prezentovanom v podanom odvolaní, mal svoje rozhodnutie dostatočne odôvodniť, a navyše, nesplnenie povinnosti súdneho exekútora nemal pripísať na ujmu sťažovateľa, s ktorým automaticky odmietol konať ako s účastníkom konania, a to o to viac, keď prechod práva oprávneného (sťažovateľa) bol preukázaný výpisom z obchodného registra, ktorý tvoril prílohu sťažovateľom podaného odvolania. Prísne formalistický a arbitrárny prístup odvolacieho súdu, ktorý sa podrobne nezaoberal predmetným skutkovým stavom a ktorým vyhodnotil sťažovateľa ako subjekt bez oprávnenia byť účastníkom konania, mal za následok porušenie práva sťažovateľa na súdnu ochranu.*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým odmietol ním podané odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, ktorý vyhlásil exekúciu za neprípustnú a podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku ju zastavil, ako podané neoprávnenou osobou podľa § 386 písm. b) CSP. K porušeniu označených práv podľa sťažovateľa došlo prísne formalistickým a arbitrárnym prístupom odvolacieho súdu, ktorý sa podrobne nezaoberal skutkovým stavom veci, nedostatočne svoje rozhodnutie odôvodnil, nesprávne interpretoval a aplikoval § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku, v dôsledku čoho odmietol konať so sťažovateľom ako s účastníkom konania.

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Zároveň je v súvislosti s namietaným uznesením krajského súdu potrebné pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto sudy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 539/2016).

18. V záujme posúdenia námietok sťažovateľa sa ústavný súd oboznámil s napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý svoje odôvodnenie založil na zistení, že v predmetnej veci bol 23. augusta 2006 spísaný návrh na vykonanie exekúcie oprávneným formou zápisnice priamo na exekútorskom úrade u súdnej exekútorke JUDr. Ing. Zuzany Dobrodenkovej, PhD., Blahova 13, Skalica. Oprávnený 1. júla 2010 bol dobrovoľne vymazaný z obchodného registra s tým, že medzi oprávneným a sťažovateľom bola uzatvorená zmluva o zlúčení vo forme notárskej zápisnice zo 17. júna 2010 s tým, že sťažovateľ sa na základe tejto zmluvy stal univerzálnym právnym nástupcom oprávneného, ktorý tak zanikol v dôsledku zlúčenia.

Krajský súd skonštatoval, že v zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku bolo povinnosťou účastníka exekučného konania oznámiť prechod alebo prevod práva alebo povinnosti súdnemu exekútorovi. Účastníkom sa v tomto prípade rozumie pôvodný nositeľ práva, t. j. oznamovaciou povinnosť mal teda pôvodný oprávnený. Súčasne s oznámením bolo potrebné predložiť listiny preukazujúce prevod alebo prechod práv alebo povinností. V danom prípade je takouto listinou zmluva o zlúčení uzatvorená 17. júna 2010 medzi oprávneným a sťažovateľom. Taktiež bolo povinnosťou súdneho exekútora doručiť súdu v zákonom stanovenej 14-dňovej lehote návrh na zmenu účastníka konania. Avšak ani oprávnený, ani súdny exekútor si túto zákonnú povinnosť nespĺnili.

Krajský súd sa tak v celom rozsahu stotožnil so záverom prijatým súdom prvej inštancie, že exekučný súd nemôže rozhodnúť o pripustení zmeny účastníkov bez návrhu, hoci by sa o skutočnosti spôsobujúcej prevod alebo prechod práva alebo povinností dozvedel. V danom prípade malo nesplnenie oznamovacej povinnosti a nepodanie návrhu na zmenu účastníka konania za následok zastavenie exekúcie z dôvodu, že procesnoprávne legitimovaný účastník stratil spôsobilosť byť účastníkom konania. Keďže na základe už konštatovaných skutočností nedošlo v predmetnom exekučnom konaní rozhodnutím súdu k zmene účastníka konania na strane oprávneného, a teda súd nerozhodol o tom, že sťažovateľ sa stal novým oprávneným namiesto pôvodného oprávneného T-Mobile Slovensko, a. s., odvolanie sťažovateľa odmietol v zmysle § 386 písm. b) CSP ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, pretože tento nie je účastníkom konania.

19. Ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade poukázať na ťažiskové právne ustanovenie v tejto veci, § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v znení vzťahujúcom sa na túto vec (t. j. v znení

účinnom do 31. marca 2017), podľa ktorého proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne do 60 dní od doručenia návrhu uznesením. Rozhodnutie sa doručí exekútorovi, oprávnenému a povinnému, ktorí sú označení v exekučnom titule, a tomu účastníkovi, na ktorého právo alebo povinnosť prešla.

Podľa § 37 ods. 4 Exekučného poriadku ak k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu dôjde po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pokračuje exekútor vo vykonávaní exekúcie na základe pôvodného poverenia, ku ktorému priloží originál právoplatného rozhodnutia súdu o pripustení zmeny alebo odpis rozhodnutia.

20. Citované ustanovenia upravujú podmienky výkonu exekúcie voči inému povinnému alebo v prospech iného oprávneného, ako je uvedený v exekučnom titule. V zmysle § 37 ods. 3 Exekučného poriadku musia byť naplnené tieto predpoklady – prechod, resp. prevod práv alebo povinností, oznámenie účastníkov exekučného konania o prechode, resp. prevode práv alebo povinností súdnemu exekútorovi a preukázanie prechodu, resp. prevodu práv alebo povinností listinou, ktoré musia byť splnené kumulatívne. Oznámenie o prechode, resp. prevode práv alebo povinností, musí účastník konania urobiť bez zbytočného odkladu, a to obligatórne predpísanou písomnou formou. Exekútor je povinný v lehote 14 kalendárnych dní odo dňa, keď sa dozvedel o tejto skutočnosti, doručiť tento návrh na súd, pričom súd o ňom rozhodne do 60 dní odo dňa doručenia. Rozhodnutie súd doručí exekútorovi, oprávnenému, povinnému a účastníkovi, na ktorého prešlo právo alebo povinnosť.

21. Vykonanie exekúcie prichádza do úvahy len proti tomu, kto je označený ako povinný (pasívna exekučná legitímácia) v exekučnom titule, a iba v prospech toho, kto má podľa exekučného titulu právo na plnenie (aktívna exekučná legitímácia). V praxi však nemožno vylúčiť prechod povinností alebo práva z exekučného titulu na inú fyzickú alebo právnickú osobu, prípadne aj na štát. K prechodu dochádza univerzálnou sukcesiou (smrť fyzickej osoby, zánik právnickej osoby bez likvidácie s právnym nástupcom, predaj podniku) a singulárnou sukcesiou, ktorá sa považuje za prevod práva alebo prevzatie povinností (postúpenie pohľadávky, prevzatie dlhu, zmluva o prevode vlastníckeho práva k veci).

22. V dôsledku zániku právnickej osoby bez likvidácie s právnym nástupcom na základe zmluvy o zlúčení spoločnosti dochádza k prechodu práv a povinností (tzv. univerzálnou sukcesiou) z exekučného titulu, teda k hmotnoprávnemu nástupníctvu. Kľúčovou otázkou pre posúdenie veci sťažovateľa je, či je možné za ústavne konformnú považovať takú interpretáciu § 37 ods. 3 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, podľa ktorej na to, aby došlo aj k procesnoprávnemu nástupníctvu v exekučnom konaní, bolo potrebné pripustenie zmeny účastníka konania zo strany súdu.

23. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že prax exekučných súdov v predmetnej otázke je rôznorodá. Dokonca aj samotný ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti podporil ako ústavne konformný výklad § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, podľa ktorého postup ním upravený nedopadá na hmotnoprávne nástupníctvo na základe univerzálnej sukcesie, keď k zmene oprávneného účastníka exekučného konania došlo zo zákona (*ex lege*), pretože univerzálna sukcesia podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (§ 107 Občianskeho súdneho poriadku), automaticky vyvolávala procesnoprávne nástupníctvo a všeobecný súd tak nemusí uznesením o tejto zmene rozhodovať ani ju pripúšťať (sťažovateľom uvádzaná vec I. ÚS 413/2018), ale podporil aj interpretáciu, podľa ktorej ak nebol dodržaný postup upravený dotknutým ustanovením, súd nemá povinnosť prihliadnuť na hmotnoprávne nástupníctvo v podobe univerzálnej sukcesie a *ex offio* konať s právnym nástupcom oprávneného účastníka exekučného konania (univerzálnym právnym nástupcom po zrušenej právnickej osobe bez likvidácie) ako s účastníkom konania, a to vzhľadom na špeciálnu právnu úpravu inštitútu procesného nástupníctva a postupu účastníkov konania, súdneho exekútora a exekučného súdu pri zmene účastníka exekučného konania v Exekučnom poriadku, ktorá má prednosť pred aplikáciou všeobecnej právnej úpravy, § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (pozri I. ÚS 259/2018).

24. V tomto kontexte ústavný súd zdôrazňuje, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov je podľa zákona č. 757/2004 Z. z. [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. a)] zverené najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, III. ÚS 346/05). Vzhľadom na uvedené nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciu prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

25. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom (exekučnom) konaní (m. m. napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

26. Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že právny záver krajského súdu, podľa ktorého odvolanie sťažovateľa odmietol ako podané neoprávnenou osobou z dôvodu, že sťažovateľ ako univerzálny právny nástupca oprávneného sa nestal účastníkom exekučného konania, keďže oprávnený si nespĺnil oznamovaciu povinnosť podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, a tak nedošlo k podaniu návrhu na zmenu účastníka konania, čo malo za následok zastavenie exekúcie, nemožno považovať za arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno vyvodiť, že krajský súd odmietnutie odvolania sťažovateľa primeraným, logickým a preskúmateľným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať za ústavne neutržateľný. Vzhľadom na to, že krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne súladným spôsobom interpretoval a aplikoval v napadnutom uznesení dotknuté ustanovenie príslušného procesnoprávneho predpisu (§ 37 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017),

nemohlo dôjsť týmto uznesením odvolacieho súdu k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani porušeniu jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. K argumentu sťažovateľa, v ktorom tvrdí, že pokiaľ by sa súdny exekútor zo svojej vlastnej činnosti dozvedel o tom, že došlo k prechodu práva oprávneného, v zmysle § 37 ods. 2 Exekučného poriadku mal túto skutočnosť bezodkladne oznámiť súdu, pričom ak by tak neurobil, nemohlo by to mať za následok stratu práva účastníka konania, ústavný súd uvádza, že komentované znenie Exekučného poriadku, z ktorého uvedený názor vyplýva, sa vzťahuje na právnu úpravu účinnú od 1. apríla 2017, ktorá sa však výrazným spôsobom odlišuje od právnej úpravy účinnej do 31. marca 2017. Okrem iných podstatných zmien právnej úpravy procesného postupu pri prevode alebo prechode práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, z ktorých najvýznamnejšia je vypustenie potreby vydania osobitného rozhodnutia exekučného súdu o zmene účastníka konania, § 37 ods. 2 Exekučného poriadku účinný od 1. apríla 2017 vyslovene upravuje, že ak súdny exekútor pri výkone svojej činnosti zistí skutočnosť, na základe ktorej dochádza k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností vyplývajúcich z exekučného titulu inak ako z oznámenia účastníkov konania, oznámenie predloží súdu. Keďže sťažovateľ poukazuje na právnu úpravu, ktorá nie je aplikovateľná v jeho veci, je potrebné túto jeho námietku považovať za neopodstatnenú.

28. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť ústavnoprávnej relevancie, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. Obiter dictum:

29. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že z hľadiska potreby dôsledného napĺňania úlohy všeobecného súdu *ex officio* skúmať splnenie procesných podmienok konania, sa javí ako potrebné rozlišovať medzi § 80 CSP (zmena vo vecnej legitímácii v priebehu konania; do 30. júna 2016 upravená v § 92 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku) a § 63 a § 64 CSP (strata procesnej subjektivity v priebehu konania; do 30. júna 2016 upravená v § 107 Občianskeho súdneho poriadku). Z doktrínálneho hľadiska, vecná legitímácia je „len“ podmienkou úspechu v konaní, zatiaľ čo procesná subjektivita je podmienkou samotného konania. Zohľadnenie zmeny vo vecnej legitímácii súdom preto bolo a je podmienené procesnou aktivitou účastníka konania, avšak zohľadnenie straty procesnej subjektivity bolo a je úlohou a zodpovednosťou súdu bez ohľadu na prípadnú pasivitu účastníka konania. V rovine exekučného konania sa nachádza osobitná právna úprava procesného postupu v prípade zmeny vo vecnej legitímácii (§ 37 Exekučného poriadku), a teda v tejto otázke sa v exekučnom konaní aplikuje *lex specialis*. Keďže však otázka straty procesnej subjektivity v právnej úprave exekučného konania účinnej do 31. marca 2017 špeciálne normovaná nebola, v exekučných konaniach začatých do 31. marca 2017 je potrebné použiť *lex generalis* (do 30. júna 2016 § 107 Občianskeho súdneho poriadku, od 1. júla 2016 § 63 a § 64 CSP).“

30. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu